

Sitä lehteä en unohda koskaan

Burne Hogarth oli anatomisesti korrekti

P.A. Manninen

Burne Hogarth (1911–1996) olisi sarjakuvalegenda jo ainoastaan vuosina 1936–1950 piirtämiensä Tarzanin sanomalehtiseikkailujen ansiosta. Hän ehti kuitenkin myös olla aloittamassa sarjakuva-alan opetusta School of Visual Arts oppilaitoksessa ja tehdä näyttäviä opaskirjoja ”dynaamisesta anatomiasta”.

Hogarthin Tarzan-sarjakuvat ovat olleet kriitikoiden ja sarjakuvantekijöiden arvostamia, mutta siitä huolimatta minun on pakko myöntää, että ne ovat jokseenkin omituisia kamaa. Toki piirtäjän kiihkeä ihailu klassisen maalaustaitteen sommitte-luperiaatteita kohtaan suorastaan säteilee joka ruudusta, mutta samalla kaikki hahmot tuntuvat koko ajan poseeravan piirtäjälleen. Kaikki eleet ja asennot ovat niin liioiteltuja, että kyseessä voisi hyvin olla marionettien esittämä sarjakuvateatteri. Lisäksi tarinan henkilöt ilmestyvät kasvoiltaan kuten mykkäelokuvien näyttelijät. Tavallaan Tarzan

© Burne Hogarth

tietenkäin muistutti mykkäelokuvaa, koska puhelukuplia ei käytetty ja selostustekstit toimivat mykkäelokuvien välitekstin tapaan.

Olisi voinut luulla, että Hogarth olisi myöhemmissä töissään hieman uudistanut tyyliään. Ilmeisestikin hän kuitenkin pohjasi tateensa piirtävään visioon, sillä oleellisia muutoksia eivät kulumet vuosikymmenet saaneet aikaan. Tai oikeastaan Hogarthin piirrostyyli ja kuvakerronta muutuivat ainoastaan puhtaammiksi versioiksi tuosta taiteellisesta visioista. Oikein hyvänä esimerkinä toimii suomeksikin vuonna 1972 julkaistu kovakantinen Tarzan Apinain Kuningas, jossa Burne Hogarth muuntaa E.R. Burroughsin romaanin sarjakuvamuotoon käyttämällä hyvin suuria kuvia ja (toisinaan) pitkien puoleisia tekstikatkelmia. Kokonaisuus alkaa mennä naurettavuuden puolelle siinä vaiheessa, kun kuvaan astuu Tarzan itse, alkuteoksen ideoille uskollisesti

aivan alastomana. Jostakin syystä Hogarth halusi piirtää Tarzanin todella usein rajuihin haaraasentoihin (ehkä se on sitä dynaamisesta anatomiasta). Kun tuommoinen kuva piirretään takaa päin, pitäisi ihmisuroksen jalkovalista roikkua jotakin. Mutta pallit nähtävästi eivät kuulu dynaamiseen anatomiaan. Eikä Tarzanilla ole minkäänlaista aukkoa anuksessakaan.

Mutta cipäs tuo vielä mitään. Burne Hogarthin viimeiseksi sarjakuvaksi jäänyt (taide-maalari-elokuvantekijä Harry Hurwitzin kanssa idiootti) Morphos the Shapechanger on äärimmäisen omituinen abominaatio. Oman kappaleeni olen ostanut uutena suuresti kaivatusta Tampereen Kukurorista vuonna 1996. Lehti on sen jälkeen näky-riyt alennuslaareissa ja divarissa, joten tätä Dark Horse -yhtiön julkaisua kai sitten tuotiin Suomeen enemmän kuin kukaan tarvitsi.

© Burne Hogarth

Kyseessä on ensimmäinen osa neliosaiseksi suunnitellusta minisarjasta, joka jäi kesken Hogarthin kuollessa Ranskassa rankan festariviisitin jälkeen. Tässä tarinan alkusoitossakin on kyllä ihan riittämiin juonenkäänteitä. Nimittäin rohtori Kyra Reynolds on ajellulla Professori Theodore Amadecus Himmelfarbin kanssa Englannin rannikkoseudulla, kun äkkiä jostakin nousee sankka sumu, ja auto törinää kallonkielkkeeseen. Tajuttomana maatessaan Kyra saa viestin itseltään taikuri Merliniltä. Kyran esi-isät nimittäin olivat asuneet seudulla Kuningas Arthurin aikoina. Nyt Kyra on nerokas genetiikan tutkija, ja Merlinin mukaan on tullut aika nopeuttaa evoluutiota, ja luoda edistyneempi versio ihmisestä. Merlin antaa vielä ihmeellisen taikakristallin, jonka Kyra vie toimittuaan mukanaan Yhdysvaltoihin.

Kristallin sisältä löytyy hius, josta saadaan eristettyä todella edistyksellistä DNA:ta, jonka avulla kasvatetaan toinen toistaan kummallisempia pienelöitä. Niihin kuuluu mm. Mozart, pianoa soittava hiiri. Mutta asiat eivät suinkaan ole hyvin! Öljynen laukuri Tyler Weems saa vihiä tästä uraauurtavasta tutkimustyöstä! Hän hälyyttää paikalle eläntä-neen pitsihaukkelin nimeltään Orrin Gaffney. Yhdessä he saavat selville, että lopullisena tavoitteena on hedelmöittää ihmismainen tuhdista DNA:sta johdetulla seerumilla! Pahisten puuhat tietenkin epäonnistuvat. Tutkimuksen muistiinpanot tuhoetaan ja Kyra käyttää seerumin hedelmöittämällä itse itsensä. Tuo kohta on toteutettu sillä kuuluisalla ”pahalla mahdollisella maulla”. Heti perään seuraava Merlinin ilmestyminen sitten heittääkin aivan kaiken maun ulos ikkunaan. Hän näyttää vision siitä, että hedelmöityksen avulla saadaan aikaan ihan Tarzanin näköinen lapsi, jolla on aivan ällistyttävä kyky: muodonmuutos! KYLLÄ! Hän voi muuttua aivan miksikin eläimeksi haluaa. Siksi hänen nimekseen tulee Morphos... Lehden loppuosaa selittää kertomuksen lopun Hogarthin muistiinpanojen perusteella. Toiminta olisi tuossa hetkessä siirtynyt-kin Afrikkaan. Hmimi...

Morphosin piirrosasu on kaikilla mahdollisilla tavoilla omituinen. Päähenkilöiden vaatteet ja alussa esiintyvä auto näyttäisivät olevan selvästi-kin 1930-luvun tyyliä, mutta muutamassakin kohdassa vilahtaa tietokonepäite. Alussa apuun tuleva ambulanssikin on moderni. Kukaan hahmoista ei tyydy vain olemaan paikallaan. Jopa suhteellisen normaalit istuma-asennot on ladattu täyteen energiaa. Morphosin esiintymisen viimeisen sivun visiossa on jälleen kerran toteutettu nakuna, takaa-päin ja leveässä haara-asennossa. Kyllä kyllä, arvasitte aivan oikein, kiveksistä ei ole tietoaakaan. Ehkäpä Morphos lepuuttaa genitaalejaan sopivassa kohdassa olevan puunjuuren päällä? Tai ehkä pari pikkulintua kannattelee niitä juuri lukijan

esiintymisen viimeisen sivun visiossa on jälleen kerran toteutettu nakuna, takaa-päin ja leveässä haara-asennossa. Kyllä kyllä, arvasitte aivan oikein, kiveksistä ei ole tietoaakaan. Ehkäpä Morphos lepuuttaa genitaalejaan sopivassa kohdassa olevan puunjuuren päällä? Tai ehkä pari pikkulintua kannattelee niitä juuri lukijan

näkyttömissä? Tätä emme koskaan saa tietää, ikävä kyllä.

Lehden värimaailma on aivan samankaltainen kuin tuossa aiemmin mainitussa Tarzan-kirjassa. Aivan kaikki maailman värisävyt ovat käytössä (yleensä vielä samassa ruudussakin). Jotta cri sävyjä mahtuisi mukaan vieläkin enemmän, on jokaisen ruudun mustan ääriiviivan sisä-puolella vielä vaihtelevan värinen viiva, joka mahdollisesti on vedetty alleviivaus-huopakynällä...

Jos Morphosin edustamaa taiteellista näkemystä haluaisi johonkin verrata, niin lähimmäksi tulee George Quaintance, joka oli Physique Pictorial -lehden tähtikuvittaja ennen Tom of Finlandia. Hogarth edustaa aivan vastaavanlaista mytologista fetisismiä, johon yhdistyy idealisoidun mieskehon palvonta. ■

© Burne Hogarth

